

робки і реалізації управлінських рішень в області його формування і використання. Ефективність роботи підприємства значною мірою залежить від якості управлінських рішень, що стосуються формуванню прибутку підприємства.

Література

1. Зінченко О. А. Управління якістю фінансового результату підприємства / О. А. Зінченко // Актуальні проблеми економіки. – 2010. - № 1. – С. 109-115.
2. Кривицька О. Р. Планування прибутку підприємства // Фінанси України. – 2005, № 6. – С. 12-16.
3. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства. – К. : КНЕУ, 2003. – 528 с.
4. Савчук В. П. Управление прибылью и бюджетирование / В. П. Савчук. – 2-е изд. – Лаборатория знаний, 2010. – 432 с. М. БИНОМ, 2010. – 432 с.

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Марковська Т. О.
Левандовська І. В.

Одеський національний політехнічний університет

Банківська система України являє собою важливий сектор ринку, стан якого є одним із показників соціального, економічного та політичного розвитку держави. Банки відіграють значну роль у становленні економіки держави. Одним із визначальних критеріїв стану розвитку банківської системи є конкурентоспроможність

Питання конкурентоспроможності досліджували як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, такі як : М. Ю. Портер, Г. Л. Азов, Л. П. Бондаренко, Т. Д. Гірченко, Ю. О. Заруба, Г. Т. Карчева, О. І. Кірсєв, Ф. І. Шпиг, І. С. Фомін, С. Л. Тігіпко, О. В. Мірошніченко, А. Я. Кузнецова, Н. Є. Рак, В. А. Виноруков, В. І. Синько, Б. С. Вольдер, В. М. Горбатов, Р. А. Фатхутдінов, В. Д. Немцов, Ю. Б. Иванова, Н. А. Дробитько, О. С. Абрамовата інші.

Кожен з вище зазначених авторів має свій підхід до визначення даного поняття.

М. Ю. Портер визначає конкурентоспроможність як властивість суб'єкта виступати на рівні з діючими на ринку аналогічними суб'єктами ринкових відносин. [1]

В. А. Винокуров розуміє конкурентоспроможність як порівняльні конкурентні переваги суб'єкта відносно інших. [2]

Конкурентоспроможність як властивість суб'єкта господарювання, який характеризують ступенем задоволення ним конкретної потреби у порівнянні із аналогічними суб'єктами господарювання, представленими на ринку, визначає такий вчений як Р. А. Фатхутдінов. [3]

Більш повне визначення конкурентоспроможності надає В. Д. Немцов і зазначає, що це комплексна порівняльна характеристика підприємства, яка відображує ступінь переваги сукупності оціночних показників його діяльності, що визначають успіх підприємства на певному ринку за певний проміжок часу, по відношенню до сукупності показників конкурентів. [4]

Мета цієї роботи полягає у розкритті поняття «конкурентоспроможність», а також застосуванні сучасних методів оцінки конкурентоспроможності українських банків.

Основний зміст поняття «конкурентоспроможність» у банківській сфері розкривають такі визначення, як:

1. Конкурентоспроможність -це властивість, що виражає можливість суб'єкта ринку-банку успішно змагатися з іншими, відповідати головним вимогам ринку та задовольнити потреби споживачів;

2. Конкурентоспроможність - це здатність банків боротися за прихильність споживача;

3. Конкурентоспроможність -це сукупність властивостей (характеристик) певного банку, які забезпечують можливості тримати передові позиції, перемагати у конкурентній боротьбі та долати випробування ринку. [5]

В останні десятиріччя змінилися погляди на банки і банківську діяльність. За роки незалежності в Україні сформовано сучасну дворівневу банківську систему, проведено грошову реформу, введено в обіг національну грошову одиницю -гривню. З 1998 р. банківська система перейшла на міжнародні стандарти ведення бухгалтерського обліку та звітності.

Сьогодні у вітчизняній банківській системі, як і в інших сферах національної економіки, відбувається становлення конкурентних засад. Стабільність та рівновага банківської системи безпосередньо залежать від стану конкуренції.

Використовуючи дані відомого українського інтернет-видання «Економічна правда» [6], яке постійно презентує рейтинг найбільших українських банків, було оцінено 27 найбільших українських банків шляхом опитування авторитетних інвестиційних компаній. До складу опитаних «Економічною правдою» компаній під час складання рейтингу увійшли: Dragon Capital, Astrum Investment Management, Bonum Group, Concorde Capital, Phoenix Capital, Foyil, «Арт-капітал», «Тройка Діалог Україна», «Кінто». Експерти оцінювали банки за простими критеріями-конкурентними перевагами, які визначають їх конкурентоспроможність, а саме: якість кредитного портфелю, якість та відданість клієнтської бази, імідж банку се-

ред клієнтів та фінансових партнерів, професіоналізм менеджменту, готовність рятувати банк, фінансова стійкість. Оцінити банки аналітики мали змогу за десятибальною шкалою.

Рівні оцінювання банків є такими: 10 – ідеальний стан, 9 – висока оцінка, 8 – оцінка «добре», 7 – стабільний, 6 – оцінка «задовільно», 5 – середній рівень розвитку, 4 – слабкі позиції, 3 – оцінка «незадовільно», 2 – жакликий стан, 1 – катастрофічний стан, 0 – нульовий варіант розвитку.

Згідно таблиці ПАТ «Райффайзен банк Аваль» має найвищу оцінку на ринку фінансово-кредитних послуг, яка становить 7,65 із 10 балів, що означає стабільність розвитку. Деяко нижчу оцінку мають такі банки, як: ПАТ «Укресімбанк», ПАТ «Укрсіббанк» та ПАТ Укрсоцбанк. Останні отримали відповідно 7,60, 7,56 та 7,55 балів, що також забезпечує їм характеристику «стабільні». Найнижчий щабель у даній десятці посідає ПАТ «Ерсте банк» (6,83 бал.) та ПАТ «Ощадбанк» (6,80 бал.), які мають оцінку «задовільно». Нажаль, жоден з представлених банків не здобув оцінок «ідеальний», «добре» чи «висока оцінка».

Таблиця 1.

Рейтинг банків України за конкурентними перевагами
(дана тенденція спостерігається протягом 2009-2011рр.) [6]

№ з/п	Назва банку	Конкурентні переваги					
		Кредитний портфель	Клієнтська база	Імідж	Професійність менеджменту	Готовність рятувати банк	Фінансова стійкість
1	ПАТ «Райффайзен банк Аваль»	6,57	7,43	8,25	8,29	8,25	7,13
2	ПАТ «Укрсоцбанк»	6,57	7,43	8,00	8,00	8,38	7,25
3	ПАТ «Укрсіббанк»	6,50	7,17	8,43	7,83	8,14	7,29
4	ПАТ «Укресімбанк»	5,17	7,67	8,14	7,17	9,14	8,00
5	ПАТ «ВТБ банк»	6,33	7,17	7,14	7,50	8,43	7,57
6	ПАТ «Унікредит банк»	6,50	6,67	7,57	7,50	8,29	7,29
7	ПАТ «Форум банк»	6,43	6,43	7,38	7,29	8,13	7,25
8	ПАТ «ПНГ банк Україна»	6,80	6,60	7,67	7,00	7,50	7,17
9	ПАТ «Ощадбанк»	4,67	7,33	7,00	5,67	9,14	7,14
10	ПАТ «Ерсте банк»	6,00	6,20	6,83	6,60	8,00	7,17

Оцінка конкурентоспроможності має передбачати порівняння характеристик діяльності, насамперед, процвітаючих банків. Це надає змогу виявити ключові, конкурентні переваги, зважання на які сприятиме забезпеченню перемоги у конкурентній боротьбі, отриманню найкращих результатів діяльності.

Основні рекомендації щодо покращення управління конкурентоздатністю українських банків:

1. Спрогнозувати можливості банківських установ щодо доцільності та системності застосування оригінальних сучасних методик оцінки конкурентоспроможності українських банків, що сприятиме покращенню результатів їх діяльності у жорсткому конкурентному бізнес-середовищі.

2. Запровадити системність стосовно визначення стану конкурентоспроможності та встановити відповідний уніфікований набір показників (критеріїв) її оцінки.

3. Активно використовувати методику оцінки конкурентоспроможності українських банків за конкурентними перевагами.

Література

1. Портер, М. Э. Конкуренция : Майкл Портер; пер. с. англ. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2005. – 608 с.
2. Виноруков, В. А. Организация стратегического управления на предприятии / В. А. Виноруков. – М. : Центр экономики и маркетинга, 1996. – 458 с.
3. Фатхутдинов Н. А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление / Р. А. Фатхутдинов. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 312 с.
4. Немцов, В. Д. Стратегічний менеджмент: навчальний посібник / В. Д. Немцов, Л. Є. Довгань. - К. : ЕксОб, 2002. - 560 с.
5. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия / Иванова Ю. Б., Тищенко А. Н., Дробитско Н. А., Абрамова О. С. – Х. : ХНЭУ, 2004. – 256 с.
6. Рейтинги найбільших українських банків [Електронний ресурс] : Економічна правда. - Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/publications/2009/04/27/191143/>.